PATVIRTINTA

Šakių rajono savivaldybės tarybos

2012 m. _____ sprendimu Nr.

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2012–2014 METŲ PROGRAMA

Šakiai, 2011

I. ĮVADAS

1. Visuomenės sveikatos stebėsena yra veiksmingas viešojo valdymo įrankis, įgalinantis sveikatos politikos formuotojus vertinti politikos priemonių poveikį. Stebėsena apibrėžiama kaip tęstinė funkcija, kuomet sistemingai renkami duomenys (aiškiai apibrėžti rodikliai), reikalingi informuoti sprendimų priėmėjus ir suinteresuotąsias šalis apie intervencijų įgyvendinimo procesą ir pasiektus rezultatus.

2. Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012-2014 m. programa (toliau – programa) apžvelgusi 2009-2011 m. vykdytos stebėsenos privalumus ir trūkumus, nustato Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos tolesnės stebėsenos tikslą ir uždavinius, stebėsenos objektus ir įgyvendinimo priemones.

3. Ši programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu (Žin., 2002, Nr. 72-3022), Visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 2, 7, 9, 12, 13, 16 straipsnių pakeitimo ir IV skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymu (Žin., 2007, Nr 64-2457), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu (Žin., 2002, Nr. 56-2225), Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 2, 5, 6, 7, 9, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 27, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei 8, 11, 14 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymu (Žin.2007, Nr 64-2455), Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 2, 5, 6, 7, 10, 12, 15, 21, 34, 37, 41, 43, 45 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir 22, 32, 44 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymu (Žin., 2010, Nr. 57-2809), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2006-2013 metų strategijos įgyvendinimo priemonių 2009-2013 metų plano patvirtinimo (Žin., 2009, Nr. 22-854), Sveikatos apsaugos ministro įsakymais „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 81(1)-3720); „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 "Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo" pakeitimo (Žin. 2008, Nr.21-771), „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 "Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo" pakeitimo (Žin., 2010, Nr. 9-463), „Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 18-715), „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. V-62 "Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo (Žin., 2010, Nr. 9-460).

II. PROGRAMOJE VARTOJAMOS SĄVOKOS

4. Programoje vartojamos sąvokos:

4.1. **Visuomenės sveikata** – gyventojų visapusė dvasinė, fizinė ir socialinė gerovė.

4.2. **Visuomenės sveikatos stebėsena** – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas gyventojų sveikatos būklės, ją veikiančių sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

4.3. **Sergamumas** tam tikra liga (ar ligų grupe) – tai asmenų, kuriems metų bėgyje ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose buvo naujai užregistruota liga, skaičius 100 000 savivaldybės gyventojų.

4.4. **Ligotumas** tam tikra liga (ar ligų grupe) – tai asmenų, kuriems metų bėgyje ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose buvo užregistruota liga, skaičius 100 000 savivaldybės gyventojų.

4.5. Sergamumas ir ligotumas skaičiuojamas iš Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA. Jei tam pačiam asmeniui yra užregistruotos kelios vienodos ar skirtingos ligos iš duoto ligų kodų intervalo, asmuo skaičiuojamas vieną kartą. Skaičiuojant sergamumą ūmiomis respiratorinėmis ligomis, yra skaičiuojami visi naujai užregistruoti atvejai, o ne asmenys.

III. 2009-2011M. STEBĖSENOS PROGRAMOS ĮVYKDYMO IR DABARTINĖS STEBĖSENOS BŪKLĖS ANALIZĖ

5.Šakių rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras (VSB) 2009-2011 m. vykdė rajono visuomenės sveikatos stebėsenos programą, kaupė duomenis apie rajono savivaldybės gyventojų sveikatą, ją žalojančius rizikos veiksnius ir išteklius elektroninėje duomenų bazėje. Programos vykdymo laikotarpiu buvo surinkta 85 proc. rodiklių, talpinamų duomenų bazėje. Surinktų duomenų apimtys įvairiose stebėsenos srityse skyrėsi.

5.1 Surinkti beveik visi demografinę ir socioekonominę situaciją atspindintys 37 rodikliai. Nepavyko rasti duomenų apie Šakių rajono vidutinę gyvenimo trukmę ir kūdikių perinatalinį mirtingumą.

5.2. Sveikatos būklę charakterizuoja 435 rodikliai. Problematiška buvo rasti apie 10 proc. rodiklių, kurių dauguma susijusi su ligotumu lytiškai plintančiais susirgimais.

5.3. Moksleivių gyvenseną charakterizuojanti sritis duomenų bazėje šiuo metu neužpildyta. Šakių rajono moksleivių gyvensenos apklausa atlikta. Išanalizavus duomenis, jie bus patalpinti į duomenų bazę.

5.4.Naujos programos rengimo laikotarpiu duomenų bazėje nebuvo patalpintas nė vienas iš dešimties fizinę aplinką charakterizuojančių rodiklių. Tačiau rajone yra monitoruojamas triukšmo lygis, vykdoma paplūdimių ir maudyklių stebėsenos programa, savivaldybė turi duomenis apie centralizuotą vandenį bei nuotekas, tad tikėtina, kad artimiausiu metu šie duomenys bus patalpinti į duomenų bazę.

5.5. Sveikatos priežiūros sistemos raidą charakterizuoja 59 rodikliai. Pavyko surinkti du trečdalius visų rodiklių. Nėra duomenų apie personalo kiekį, vertinant absoliučiais skaičiais, kai kurių stacionaro veiklos rodiklių, duomenų apie greitosios medicinos pagalbos paslaugų struktūrą rajone.

5.6. Vaikų profilaktinė sveikatos priežiūra - svarbi visuomenės sveikatos priežiūros dalis. Ją apibūdina 16 rodiklių. Tačiau šie rodikliai neatsispindi nacionalinėje statistikoje. Mokyklos visuomenės sveikatos specialistės bandė pačios surinkti duomenis. Tačiau nėra aprobuotos metodikos, tad kelia abejonę surinktų duomenų patikimumas.

5.7. Stebėsenos dalyje, charakterizuojančioje prevencinių programų vykdymą, surinkta tik 30 proc. rodiklių. Tai duomenys apie teikiančių paslaugas įstaigų skaičių, žmonių informuotumo apimtis. Detalesnės užklausos apie suteikiamas paslaugas į duomenis turinčias įstaigas nedavė rezultatų. Tikslinga išnagrinėti nacionaliniame lygmenyje centralizuoto tokių duomenų teikimo galimybę.

6. Programos vykdymo laikotarpiu gyventojų sveikatos problematikos tematika buvo paskelbti 37 pranešimai, tiesiogiai remiantis Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos elektroninė duomenų baze – 25 pranešimai. Pateikta informacija naudojosi rajoninė

svetainė sakiskis.lt, kurioje yra sveikatos skirsnis. Rašydami straipsnius su visuomenės sveikatos biuro darbuotojais konsultuojasi ir skaitomiausio rajone laikraščio "Valsčius" žurnalistai.

7. Ataskaita apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos problemas kasmet buvo teikiama savivaldybės administracijai. Stebėsenos duomenų analizė Valstybės visuomenės sveikatos duomenų fondui nebuvo teikiama.

8. Vertinant Šakių rajono visuomenės sveikatos stebėsenos 2009-2011m. programą, galima teigti, jog užsibrėžti uždaviniai įvykdyti. Tęsiant stebėsenos programą 2012-2014 m. būtina išlaikyti monitoruojamų rodiklių tęstinumą. Kadangi kai kurie rodikliai nebuvo surinkti, tikslinga koreguoti duomenų bazę, atsižvelgiant į rodiklių svarbumą ir reikalingumą bei galimybę surinkti duomenis.

9. Vykstant visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų reformai pasikeitė kai kurie sveikatos informacijos valdytojai, kurie kaupia duomenis apie visuomenės sveikatą ir ją veikiančius rizikos veiksnius įvairiose duomenų bazėse, skelbia internete, įvairiuose leidiniuose. Šiais duomenimis gali naudotis savivaldybės VSB, vykdydami visuomenės sveikatos stebėseną.

9.1. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras LR teisės aktų reglamentuota tvarka renka iš tam tikrų tarnybų ir institucijų statistinius duomenis apie demografinę situaciją ir gyventojų sveikatos būklę, sveikatos sistemos išteklius, sveikatos priežiūros įstaigų veiklą, juos kaupia Valstybiniame visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų fonde, analizuoja ir analizės rezultatus teikia šalies sveikatos politiką formuojančioms ir ją įgyvendinančioms institucijoms bei skelbia kompiuterizuotoje duomenų bazėje „Sveikatos rodiklių sistema“ (www.hi.lt). Pagal savivaldybes yra skelbiami demografiniai rodikliai, gyventojų mirtingumas nuo pagrindinių priežasčių, vaikų ir suaugusių gyventojų sergamumas bei ligotumas, sergamumas kai kuriomis ligomis, traumų, registruojamų asmens sveikatos priežiūros įstaigose, rodikliai, sveikatos priežiūros išteklių bei kai kurie sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rodikliai. Nuo 2010 m. Sveikatos informacijos centras vykdo mirčių registrą ir skelbia gyventojų mirtingumo analizės rezultatus, šią funkciją parėmęs iš Statistikos departamento.

9.2. Lietuvos Statistikos departamentas renka, analizuoja ir skelbia duomenis apie šalies gyventojus, demografinius, socialinius, ekonominius pokyčius, pateikia šalies regioninius ir administracinius teritorinius rodiklius, pagal Europos Bendrijos Statistikos tarnybos metodiką atlieka namų ūkio biudžetų, gyventojų užimtumo ir kitus statistinius tyrimus. Duomenys pateikiami leidiniuose ir Statistikos departamento interneto svetainėje www.stat.gov.lt esančioje rodiklių duomenų bazėje.

9.3. Privalomojo sveikatos draudimo informacinėje duomenų bazėje SVEIDRA kaupiama informacija apie gyventojų sergamumą, registruojamą asmens sveikatos priežiūros įstaigose, sveikatos priežiūros įstaigų veiklą. SVEIDROS duomenų baze disponuoja Valstybinė ligonių kasa. Higienos instituto sveikatos informacijos centrui teikiama dalinė duomenų bazės kopija. Remiantis SVEIDROS duomenimis, šis centras teikia informaciją apie registruotų sveikatos priežiūros įstaigose registruotus naujus ligos atvejus, ligotumą, vaikų, sergančių kai kuriomis ligomis bei sutrikimais (skolioze, deformuojančiomis dorzopatijomis, klausos defektais, regėjimo, kalbos, laikysenos sutrikimais) skaičių, įskaitant moksleivių profilaktinių sveikatos patikrinimų metu nustatytas ligas bei sutrikimus.

9.4. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras, Visuomenės sveikatos centrai (VSC) apskrityse ir jų skyriai rajonuose vykdo sergamumo užkrečiamosiomis ligomis stebėseną. Šakių rajono savivaldybės gyventojų sergamumo užkrečiamosiomis ligomis stebėseną vykdo Marijampolės VSC

Šakių skyrius. Diagnozuotos užkrečiamosios ligos registruojamos Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinėje sistemoje. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras atlieka ŽIV/AIDS epidemiologinės situacijos analizę Lietuvoje bei šalies regionuose ir duomenis teikia Higienos instituto Sveikatos informacijos centrui.

8.5. Vilniaus universiteto Onkologijos institutas vykdo piktybinių navikų epidemiologinės situacijos ir jos pokyčių stebėseną nacionaliniu mastu, pateikia kai kuriuos regioninius ir administracinius teritorinius rodiklius, juos skelbia periodiniuose leidiniuose.

9.6. Valstybinis psichikos sveikatos centras kaupia ir analizuoja duomenis apie gyventojų psichikos ligų bei elgesio sutrikimų paplitimą. Centre įdiegtos kompiuterinės psichiatrijos ir narkologijos apskaitos kortelių statistinės programos.

9.7. Higienos institutas tvarko Profesinių ligų valstybės registrą, kuris įstatymų nustatyta tvarka kaupia, analizuoja ir teikia vartotojams duomenis apie profesines ligas.

9.8. Valstybinė darbo inspekcija ir šios inspekcijos Marijampolės skyrius renka ir kaupia duomenis apie Šakių rajone įvykusius nelaimingus atsitikimus darbe.

9.9. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kaupia ir analizuoja duomenis apie neįgalumą ir gyventojų darbingumo lygį.

9.10. Valstybinė teismo medicinos tarnyba prie LR Teisingumo ministerijos, Mykolo Riomerio universiteto Teismo medicinos instituto Marijampolės skyrius, Šakių rajono apylinkės prokuratūra ir Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariatas kaupia duomenis apie smurtines mirtis, savižudybes, eismo įvykius.

9.11. Šakių rajono savivaldybės Socialinės paramos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius, Šakių darbo birža renka duomenis apie Šakių rajono gyventojų socialinę ekonominę būklę.

9.12. Aplinkos stebėseną šalies mastu organizuoja Aplinkos ministerija, regionuose – regioniniai aplinkos apsaugos departamentai ir miestų bei rajonų aplinkos apsaugos agentūros. Marijampolės regiono Aplinkos apsaugos departamento Šakių rajono aplinkos apsaugos agentūra vykdo paviršinių vandenų stebėseną, nutekamųjų vandenų valymo kontrolę bei laistomo srutomis dirvožemio užterštumo stebėseną.

9.13. Už Šakių rajono aplinkos sveikatos priežiūrą atsakingas savivaldybės ekologas, veikia triukšmo kontrolės komisija, kuriai vadovauja savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas. Rajone nėra stambių įmonių, teršiančių atmosferos orą, išskiriant Šakių šilumos tinklus. Nėra aplinkos oro stebėsenos stočių. Aplinkos triukšmo matavimai vykdomi.

9.14. Geriamojo vandens kokybės kontrolę vykdo Šakių rajono valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Šachtinių šulinių vandens kokybė tiriama tik pagal poreikius. Rajone stebimi trys vandens telkiniai –Valiulių ir Lukšių tvenkinys ir Nemuno upė. Vandens kokybę tiria Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija.

10. LSMU Medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos tyrimų institutas stebi Lietuvos suaugusių gyventojų (atsitiktinių imčių metodu atrinktų gyventojų apklausos atliekamos kas dveji metai) ir moksleivių (apklausos atliekamos kas ketveri metai) gyvenseną. Šakių savivaldybės lygmenyje šios apklausos gyvensenos neatspindi.

11. Rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigos dalyvauja įgyvendinant šias privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis finansuojamas profilaktines sveikatos programas: 1) vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis; 2) priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos; 3) antrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio; 4) gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencijos ir 5) asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei,

atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo. Šių programų veiksmingumas savivaldybės lygmenyje nesekamas; monitoruojamos tik suteiktos informacinės paslaugos.

12. Rajone yra pakankamai aktyvi gyventojų sveikatinimo veikla. Liepos - gruodžio mėnesiais vyksta tęstinis projektas "Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija kaimo vietovėse, skatinant gyventojus dėvėti specialias liemenes arba nešioti atšvaitus". Jo metu organizuojamos išvykos tamsiu paros metu kartu su policijos komisariato viešosios policijos eismo priežiūros poskyrio darbuotojais, praeiviams dalinamos atšvaitinės liemenės, žibintai, atšvaitai ir lankstinukai. Šios priemonės dalinamos ir mokiniams. Informacija apie atšvaitų teikiamą naudą skelbiama internete, rajono spaudoje. Projektas "Be tabako", kurio tikslas žalingo elgesio, susijusio su psichotropinių medžiagų vartojimu, prevencija, vyksta rugpjūčio - gruodžio mėnesiais. Šį projektą vykdo visuomenės sveikatos specialistai mokyklose, Šakių dziudo sporto klubas AUDRA, Šakių rajono savivaldybės švietimo ir sporto skyrius. Projekto metu vyksta paskaitos, sportiniai užsiėmimai, teorinių ir kūrybinių žinių konkursas, sportinės varžybos. "Psichikos sveikatos stiprinimo, smurto ir patyčių prevencija" projekte skaitomos paskaitos apie agresyvų paauglių elgesį, patyčias, vyksta pokalbiai-diskusijos tolerancijos tema. Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos priežiūros specialistės mokyklose, Šiaurietiškojo vaikščiojimo sertifikuoti instruktoriai iš LEKI akademijos, Lukšių V. Grybo gimnazijos ir Lekėčių vidurinės mokyklos administracija ir mokytojai, Šakių rajono Briedžių kaimo bendruomenė vykdo projektą „Sportuokime kitaip“, kurio tikslas yra sustiprinti sveikatą ir suformuoti šiuolaikišką požiūrį į fizinį aktyvumą. Vyksta teoriniai ir praktiniai užsiėmimai Šakių rajono Briedžių, Lukšių, Lekėčių bendruomenės nariams ir mokiniams.

IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

13. Šios programos tikslas – tęsti Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistemos funkcionavimą.

14. Programos uždaviniai:

14.1. rinkti, analizuoti ir vertinti duomenis, charakterizuojančius Šakių rajono savivaldybės gyventojų demografinę, socialinę bei sveikatos būklę, sveikatai įtakos turinčius aplinkos veiksnius, sveikatos priežiūrą ir sveikatos profilaktikos programų įgyvendinimą;

14.2. rinkti, analizuoti ir vertinti duomenis apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų gyvenseną

14.3. duomenis ir rodiklius talpinti Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos duomenų bazėje;

14.4. teikti valstybės ir savivaldybės institucijoms ir visuomenei informaciją apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, jos pokyčius ir jų priežastis.

V. PROGRAMOS VERTINIMO KRITERIJAI

15. Šios programos vertinimo kriterijai:

15.1. Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų bazės užpildymo apimtis procentais;

15.2. informacinių pranešimų apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos problemas skaičius

15.3. kasmetinės visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų ataskaitos pateikimo savivaldybės administracijai savalaikiškumas.

VI. SIEKIAMI REZULTATAI

16. Įgyvendinus šią programą toliau funkcionuos Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistema, bus surinkti duomenys ir rodikliai, reikalingi savivaldybės gyventojų sveikatai, jų gyvensenai, aplinkai bei sveikatos priežiūrai vertinti. Informacija apie visuomenės sveikatą bus pasiekiama visuomenei. Remiantis stebėsenos duomenimis, bus planuojamos ir įgyvendinamos savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemonės.

17. Siekiami rezultatai:

17.1. laiku surenkama ne mažiau kaip 80 proc. programoje numatytų duomenų ar rodiklių ir jie dedami į Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų bazę;

17.2. paskelbiama ne mažiau nei 5 informaciniai pranešimai apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos problemas,

17.3.kasmet laiku pateikiama visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų analizė savivaldybės administracijos direktoriui ir pristatoma savivaldybės tarybai. Duomenys teikiami Visuomenės sveikatos stebėsenos fondui.

VII. PROGRAMOS FINANSAVIMAS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visuomenės sveikatos stebėsenos programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos biudžeto ir Šakių rajono savivaldybės biudžeto lėšų. Už programos priemonių įgyvendinimą apmokama pagal sąlygas, kurios neprieštarauja Lietuvos Respublikos norminiams aktams, t.y. pagal LR vyriausybės nustatytus darbo apmokėjimo sąlygų aprašus arba Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas.

19. Programai finansuoti taip pat gali būti naudojamos tarptautinių organizacijų ir programų, specialiųjų fondų ir rėmėjų tam tikslui skirtos lėšos.

20. Programa turi būti nuosekliai vykdoma, periodiškai vertinami ir tikslingai naudojami jos rezultatai planuojant ir įgyvendinant savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo bei ligų profilaktikos priemones.

---

1 priedas

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2012–2014 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

Uždavinys	Uždavinio įvykdymo priemonė	Įvykdymo terminas	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
1.Rinkti, analizuoti ir vertinti duomenis, charakterizuojančius Šakių rajono savivaldybės gyventojų demografinę, socialinę bei sveikatos būklę, sveikatai įtakos turinčius aplinkos veiksnius, sveikatos priežiūrą ir sveikatos profilaktikos programų įgyvendinimą	1. Kasmet surinkti duomenis iš Higienos instituto sveikatos informacijos centro leidinių ir sveikatos rodiklių duomenų bazės, teritorinės ligonių kasos, savivaldybės visuomenės sveikatos duomenimis disponuojančių institucijų 2. Analizuoti ir vertinti Šakių rajono visuomenės sveikatos stebėsenos duomenis, lyginti juos su kitų savivaldybių, apskrities ir šalies duomenimis . 3. Išanalizuoti ir apibendrinti savivaldybėje vykdomų profilaktikos programų duomenis, įvertinti programų veiksmingumą.	Kasmet 1 mėnuo nuo duomenų paskelbimo Kasmet IV ketv. Kasmet IV ketv.	2.0
2. Rinkti, analizuoti ir vertinti duomenis apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų gyvenseną	1. Išanalizuoti moksleivių gyvensenos tyrimo rezultatus ir pateikti jų vertinimą 2. Parengti suaugusiųjų gyvensenos tyrimo metodiką ir apklausos anketą 3. Atlikti Šakių rajono suaugusių gyventojų gyvensenos tyrimą	2012 m. 2013 m. 2014 m.	2,0 6,0 2,0

Uždavinys	Uždavinio įvykdymo priemonė	Įvykdymo terminas	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų
	4.. Išanalizuoti Šakių rajono suaugusių gyventojų gyvensenos tyrimo rezultatus ir pateikti jų vertinimą.	2014m.	2,0
3. Duomenis ir rodiklius talpinti Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos elektroninę duomenų bazėje	1. Kasmet papildyti duomenų bazę naujais duomenimis	Kasmet metų eigoje	
4. Teikti valstybės ir savivaldybės institucijoms ir visuomenei informaciją apie Šakių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, jos pokyčius ir jų priežastis.	1. Parengti ataskaitą apie savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, jos pokyčius ir jų priežastis ir pateikti administracijos direktoriui ir tarybai 2. Parengti informacinį leidinį apie savivaldybės gyventojų demografinę, socialinę bei sveikatos būklę, sveikatai įtakos turinčius gyvensenos ir aplinkos veiksnius, taip pat apie savivaldybėje vykdomų profilaktikos programų eigą ir rezultatus. 3. Skelbti informacinius pranešimus vietos spaudoje 4. Pateikti savarankiškai surinktus duomenis ir ataskaitą Valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos fondui	kasmet IV ketv. 2012m. IV ketv. Kasmet metų eigoje Kasmet IV ketv.	2,0

2 priedas

STEBĖSENOS OBJEKTAI, JUOS APIBŪDINANTYS RODIKLIAI BEI DUOMENYS, DUOMENŲ VALDYTOJAI, STEBĖSENOS VYKDYMO METODIKA

Pagrindiniai rodikliai	**Papildomi rodikliai**	**Duomenų valdytojai**	**Metodika**
Objektas – demografinė ir socialinė ekonominė situacija			
Gyventojų skaičius pagal lytį, amžiaus grupes, gyvenamąją vietą	Gyventojų senėjimo indeksas	Lietuvos Statistikos departamentas	Demografinės statistikos duomenys (ištisinis tyrimas)
Natūrali gyventojų kaita: • Gimstamumas • Mirtingumas • Natūralus gyventojų prieaugis	Gimstamumas pagal motinos amžių	Lietuvos Statistikos departamentas	Demografinės statistikos duomenys (ištisinis tyrimas)
Kūdikių mirtingumas Mirtingumas pagal lytį, amžių	Standartizuotas bendrasis mirtingumas pagal lytį	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Demografinės statistikos duomenys (ištisinis tyrimas)
Nedarbo lygis	Bedarbių skaičius pagal lytį Bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais	Marijampolės teritorinės darbo biržos Šakių skyrius	Ištisinis tyrimas
Socialinės rizikos šeimų skaičius	Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius Socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	Šakių rajono vaiko teisių apsaugos skyrius Šakių rajono policija Statistikos departamentas	Ištisinis tyrimas
Objektas – gyventojų sveikatos būklė			

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika

Mirtingumas dėl šių priežasčių:
• Kraujotakos sistemos ligų
• Piktybinių navikų
• Išorinių priežasčių:
  • transporto įvykių
  • savižudybių
	Standartizuotas mirtingumas dėl šių priežasčių:
	• Kraujotakos sistemos ligų
	• Piktybinių navikų
	• Išorinių priežasčių:
	  • transporto įvykių
	  • savižudybių
		Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Mirties atvejų ir jų priežasčių registro duomenys (ištisinis tyrimas)

Sergamumas:
• Infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis:
  • tuberkulioze
  • AIDS
  • ŽIV
  • sifiliu
  • gonorėja
	Ligotumas pagal amžių, lytį:
	• tuberkuliozė
	• AIDS
	• ŽIV
		Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras (toliau ULAC), Marijampolės visuomenės sveikatos centro Šakių skyrius	Ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas)

Sergamumas ir ligotumas:
• Piktybiniais navikais:
  • trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais
  • krūties piktybiniais navikais
  • gimdos kaklelio piktybiniais navikais
  • priešinės liaukos piktybiniais navikais
  • odos piktybiniais navikais
	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių ir lytį:
	• Piktybiniais navikais:
	  • trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais
	  • krūties piktybiniais navikais
	  • gimdos kaklelio piktybiniais navikais
	  • priešinės liaukos piktybiniais navikais
	odos piktybiniais navikais
		Vilniaus Universiteto Onkologijos institutas (toliau VUOI)	Ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas)

Sergamumas ir ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Kraujo ir kraujodaros organų ligos: • anemija	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas endokrininės sistemos ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Endokrininės sistemos ligos: • cukrinis diabetas	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį:	Valstybinis	Ambulatorines ir

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
• Psichikos ir elgesio sutrikimais • psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį • psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant kitas psichoaktyviąsias medžiagas	• Psichikos ir elgesio sutrikimai: • demencija ir Alzheimerio liga • šizofrenija • nuotaikos sutrikimai	psichikos sveikatos centras Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas) Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas nervų sistemos ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Nervų sistemos ligos: • epilepsija ir epilepsinė būklė, • cerebrinis paralyžius	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Akies ir jos priedinių organų ligos: • glaukoma, • senatvinė ir kitos kataraktos	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas ausies ir speninės ataugos ligomis		Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas kraujotakos sistemos ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Kraujotakos sistemos ligos: • hipertenzinės ligos, • išeminė širdies liga, • cerebrovaskulinės ligos, • miokardo infarktas	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Kvėpavimo sistemos ligos: • ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas (visi atvejai) ,	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas) Ambulatorines ir

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
	• lėtinės apatinių kvėpavimo takų ligos, • bronchinė astma	ULAC	stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas virškinimo sistemos ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Virškinimo sistemos ligos: • skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opos, • tulžies pūslės akmenligė, • kasos ligos	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas odos ir poodžio ligomis		Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas jungiamojo audinio ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Jungiamojo audinio ligos: • artropatijos, • osteoporozė	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas urogenitalinės sistemos ligomis	Sergamumas ir ligotumas pagal amžių, lytį: • Urogenitalinės sistemos ligos, • priešinės liaukos hiperplazija, • moters dubens organų uždegiminės ligos	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Sergamumas ir ligotumas įgimtomis formavimosi ydomis, deformacijomis ir chromosomų anomalijomis	Sergamumas ir ligotumas įgimtomis formavimosi ydomis, deformacijomis ir chromosomų anomalijomis pagal lytį	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Traumos: • galvos traumos, • kojų lūžimai, • šlaunikaulio lūžimai, • terminiai ir cheminiai nudegimai,	Traumos pagal amžių, lytį: • galvos traumos, • kojų lūžimai, • šlaunikaulio lūžimai, • terminiai ir cheminiai nudegimai,	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
• apsinuodijimai	• apsinuodijimai		
Gyventojų laikinasis nedarbingumas		Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba	Ištisinis tyrimas
Vaikų pirminis neįgalumas Suaugusiųjų darbingumo lygis		Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba	Ištisinis tyrimas
Objektas – moksleivių gyvensena			
• Rūkančių moksleivių dalis (proc.) • Bent kartą per savaitę vartojančių alkoholį moksleivių dalis (proc.) • Nutukimo ir antsvorio paplitimas tarp moksleivių • Laisvalaikiu besimankštinančių bent 4 dienas per savaitę moksleivių dalis (proc.) • Moksleivių, kasdien vartojančių šviežias daržoves, vaisius ar uogas dalis (proc.) • Moksleivių, save laikančių sveikais, dalis proc. • Moksleivių, save laikančių laimingais, dalis (proc.) • Moksleivių, patiriančių patyčias mokykloje, dalis	• Moksleivių rūkymo paplitimas pagal amžių, lytį • Bent kartą per savaitę vartojančių alkoholį moksleivių dalis (proc.) pagal amžių, lytį • Nutukimo ir antsvorio paplitimas tarp moksleivių pagal lytį ir amžių • Moksleivių televizijos žiūrėjimo įpročiai pagal amžių, lytį • Moksleivių kompiuterinių žaidimų įpročiai pagal amžių, lytį • Moksleivių, save laikančių sveikais, dalis proc. pagal lytį ir amžių • Moksleivių, save laikančių laimingais, dalis proc. pagal lytį ir amžių • Save vienišais laikančių moksleivių dalis pagal amžių, lytį • Moksleivių, patiriančių patyčias mokykloje dalis (proc.) pagal amžių, lytį	Šakių raj. visuomenės sveikatos biuras	Atrankinis Šakių rajono moksleivių tyrimas, atspindintis moksleivių gyvensenos ypatumus
Objektas – fizinė aplinka			
• Vidutinis naudingasis gyvenamas		Statistikos	

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
plotas, tenkantis vienam gyventojui		departamentas	
• Maudyklų mėginių, viršijančių Lietuvoje nustatytas maudyklų vandens kokybės mikrobiologinių analičių vertes, dalis • Stebimų ir nuolat kontroliuojamų maudyklų dalis		Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija	Vienkartiniai tyrimai
• Gyventojų, kurių nuotekos tvarkomos pagal teisės aktų reikalavimus, dalis		Aplinkos apsaugos agentūra	Vienkartiniai tyrimai
• Šachtinių šulinių geriamojo vandens mėginių, kuriuose žarninių lazdelių (E.coli) ir (ar) žarninių enterokokų skaičius viršijo ribinį mikroorganizmų skaičių per tam tikrą laikotarpį, dalis • Šachtinių šulinių geriamojo vandens mėginių, kuriuose cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos viršijo nustatytas ribines vertes per tam tikrą laikotarpį, dalis		Šakių rajono valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Vienkartiniai tyrimai
• Gyventojų, kuriems vanduo tiekiamas centralizuotai, dalis		Savivaldybė	
Objektas – ligų prevencijos programų vykdymas			
Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programos vykdymas: • Informavimo apie priešinės liaukos vėžio ankstyvąją diagnostiką paslaugų suteikimo skaičius, įvykdymo proc. • Urologo PSA paslaugų suteikimo skaičius	Pirmą kartą diagnozuotas priešinės liaukos vėžys pagal stadijas	Teritorinė ligonių kasa VUOI	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas) Ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas)
Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties	Pirmą kartą diagnozuotas krūties vėžys pagal	Teritorinė ligonių	Informacinės sistemos

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
vėžio programos vykdymas: • Atrankinės mamografinės patikros paslaugą teikiančių įstaigų skaičius • Informavimo paslaugos suteikimo skaičius, įvykdymo proc. • Mamogramų atlikimo paslaugos suteikimo skaičius, įvykdymo proc. • Mamogramų vertinimo paslaugos suteikimo skaičius, įvykdymo proc.	stadijas	kasa VUOI	SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas) Ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas)
Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencijos programos vykdymas: • Gimdos kaklelio patikros paslaugą teikiančių įstaigų skaičius • Informavimo paslaugos suteikimo skaičius, įvykdymo proc. • Citologinio tepinėlio paėmimo paslaugos suteikimo skaičius, įvykdymo proc. • Citologinio tepinėlio ištyrimo paslaugos suteikimo skaičius, įvykdymo proc.	Pirmą kartą diagnozuoti susirgimai gimdos kaklelio piktybiniais navikais pagal stadijas	Teritorinė ligonių kasa VUOI	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas) Ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas)
Širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programos vykdymas: • Informavimo paslaugų apie širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programą paslaugų suteikimo skaičius, įvykdymo proc. • Išsamaus širdies ir kraujagyslių ligų tikimybės įvertinimo paslaugų skaičius		Teritorinė ligonių kasa	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Objektas – vaikų profilaktinė sveikatos priežiūra			

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
Kūdikių ir vaikų, paskiepytų pagal skiepijimo kalendorių dalis (proc) Profilaktiškai patikrintų moksleivių dalis (proc.) Profilaktiškai patikrintų moksleivių dalis, turinčių klausos, regos, laikysenos sutrikimus, skoliozę, kalbos sutrikimus Vaikų, turinčių regos, klausos, laikysenos, kalbos sutrikimų, sergančių skolioze skaičius 1000-iui apsilankiusių sveikatos priežiūros įstaigose vaikų		ULAC Šakių rajono mokyklų visuomenės sveikatos specialistai Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas) Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Objektas – sveikatos priežiūros sistemos raida			
Gydytojų skaičius • Šeimos gydytojų skaičius • Odontologų skaičius Specialistų su aukštuoju ir aukštesniuoju medicinos išsilavinimu (ne gydytojų) skaičius • Slaugytojų skaičius	• Chirurgų, vidaus ligų profilio gydytojų, akušerių ginekologų, psichiatrų skaičius	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Visų sveikatos priežiūros įstaigų metinių ataskaitų duomenys (ištisinis tyrimas)
Bendras lovų skaičius stacionaruose Hospitalizacijos atvejų skaičius Vidutinė gulėjimo trukmė stacionare (dienomis)	• Hospitalizacijos atvejų skaičius pagal ligų grupes • Dienos stacionaruose gydytų ligonių dalis • Asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius • Privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius, iš jų pirminės sveikatos priežiūros centrų	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Stacionarias paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ištisinis tyrimas), informacinės sistemos SVEIDRA duomenys (ištisinis tyrimas)
Apsilankymų pas gydytojus skaičius • Apsilankymų pas šeimos gydytojus	• Apsilankymų pas gydytojus skaičius pagal specialybes (vidaus ligų profilio,	Higienos instituto Sveikatos	Informacinės sistemos SVEIDRA duomenys

Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų valdytojai	Metodika
skaičius • Apsilankymų pas odontologą skaičius	chirurgijos, akušerijos ginekologijos, psichiatrijos)	informacijos centras	(ištisinis tyrimas)
Greitosios medicinos pagalbos suteiktų paslaugų apimtis	Greitosios medicinos pagalbos suteiktų paslaugų struktūra	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras	Metinės ataskaitos (ištisinis tyrimas)